T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 832
KARAR NO : 2015 / 868
KARAR TR : 28.12.2015

ÖZET: Davacı ile eşinin, müşterek çocuklarının doğumundan sonra 1.4.2008 tarihinde evlendikleri, davacının, çocuğunun babasından 14.7.2009 tarihinde İsviçre'de Basel mahkemesinde boşandığı, boşanma ilamının Kocaeli 2. Aile Mahkemesi kararı ile tanındığı, davacının, çocuğunu Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıt ettirmek ve nüfus cüzdanı çıkarmak için nüfus müdürlüğüne başvurması üzerine Nüfus Müdürlüğü'nce çocuğun babasının gelmesi şart koşularak, talebin reddedildiği olayda; davalı nüfus idaresince tenfizine (tanınmasına) karar verilen yabancı mahkeme kararının tam anlamıyla infaz edilmediği, boşanma hükmünün nüfus kaydına işlenmesine karşılık müşterek çocukla ilgili hükmün kayda geçirilmediği, dolayısiyle tenfizin noksan kayda geçirildiği, dolayısiyle tesis edilen işlemin hukuki nedeninin bu uygulamadan kaynaklandığı anlaşılmakla; anılan işlemin iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.Ö.
Vekili : Av. Ş.A.
Davalı : İstanbul Nüfus Müdürlüğü

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde; "Müvekkilimin 24.12.2007 doğumlu D.N.isimli bir kızı bulunmaktadır. Müvekkilimin çocuğunun babası ile 01.04.2008 tarihînde evlilik yapmış olması nedeni ile çocuk gayrimeşru doğmuştur. Müvekkilim eşi ve çocuk İsviçre'de yaşamaktadırlar ve müşterek çocuk İsviçre'de nüfusa kaydedilmiştir. Ancak Türk Vatandaşlığı'da olan çocuğun Türkiye'de nüfus cüzdanı alınamamıştır.

Müşterek çocuğun babası E.N.ile müvekkilim 14.07.2009 tarihinde İsviçre Basel Land Kantonu Arlesheim Bölge Mahkemesinin 120 09 0327 arşiv nolu kararı ile boşanmışlardır. Müşterek çocuğun velayeti anne olan müvekkilime verilmiştir. Anılan Boşanma kararı Kocaeli 2. Aile Mahkemesinin 2012/666 Esas ve 2013/186 Karar sayılı dosyası ile tanınmış, karar 25.07.2013 tarihinde kesinleşmiştir.

Müvekkilim müşterek çocuğun kimliğini çıkartabilmek ve pasaport işlemlerini yapabilmek için Kartal Nüfus Müdürlüğü'ne müracaat etmiş ancak işlem yapması mümkün olmamış ve babanın gelmesi istenmiştir. Ancak baba hiç bir şekilde gelip resmi işlemlerin yapılmasına yardımcı olmadığı gibi müşterek çocuk ile hiç ilgilenmediğinden müvekkilimin çocuğunun Türk Nüfus sistemine kayıt ve nüfus cüzdanını almak için işbu davayı açmak zaruri hale gelmiştir.

SONUÇ VE TALEP: Yukarıda arz ve izah olunan nedenlerle, DAVAMIZIN KABULÜNE, müvekkilim çocuğu D.N.'in Türk nüfusuna işlenmesine ve baba aranmaksızın nüfus cüzdanının çıkarılmasına, yargılama giderleri ile vekâlet ücretinin karşı taraf üzerinde bırakılmasına kara verilmesini vekaleten arz ve talep ederim." demek suretiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul Anadolu 17. Asliye Hukuk Mahkemesi: 04.07.2014 gün ve E:2014/285, K:2014/272 sayılı kararı ile özetle; davacının Türkiye'de bir yerleşim yeri bulunmadığından, davanın Ankara, İzmir veya İstanbul Mahkemelerinde görülmesi gerektiğinden bahisle mahkemenin yetkisizliğine, kararın kesinleşmesini müteakip davacı tarafın talebi halinde iki hafta içinde dava dosyasının görevli ve yetkili İstanbul Nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiş, tarafların kararı temyiz etmemesi üzerine karar kesinleşmiştir.

Bu aşamadan sonra söz konusu dava dosyası İstanbul 25. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2014/315 Esas sırasına kaydedilmiştir.

İstanbul 25. Asliye Hukuk Mahkemesi: 27.10.2014 gün ve E:2014/315, K:2014/356 sayılı kararı ile özetle; çocuğun nüfusa tescilinin idari bir işlem olduğunu, idari eylem ve işlemlere karşı 2577 sayılı yasanın 2.maddesine göre İdare Mahkemesinde dava açılması gerektiğini belirterek, dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar vermiş, tarafların kararı temyiz etmemesi üzerine karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili aynı istemle bu kez idari yargıda dava açmıştır.

İstanbul 4. İdare Mahkemesi: 24.06.2015 gün ve E:2015/1251, K:2015/1528 sayılı kararı ile; "..5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36/1 -a maddesinde, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarının, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu

yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılacağı düzenlenmiştir.

6100 sayılı Kanunun 383. maddesinde de, çekişmesiz yargı işlerinde görevli mahkemenin, aksine bir düzenleme bulunmadığı sürece sulh hukuk mahkemesi olduğu belirtilmiştir. Söz konusu hükmün madde gerekçesinde de, "Bu hükümle, kanunlarda özel bir düzenleme bulunmadığı sürece, çekişmesiz yargı işlerinde sulh hukuk mahkemelerinin genel görevli yargı yeri olduğu hususuna açıklık getirilmiştir.. denilmektedir.

Bu çerçevede, HMK'nın 383. maddesinin genel düzenleme, 5490 sayılı Kanunun 36/1-a maddesinin ise özel düzenleme niteliği taşıdığı anlaşılmakta olup, nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme, tescil ve Türk Vatandaşlığımın tespiti davalarında, asliye hukuk mahkemelerinin görevli olduğu anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar vermek gerekmiştir." demek suretiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 28.12.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27.maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14.maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, davacı vekilinin istemi üzerine, idari yargı dosyasının son görevsizlik kararını veren mahkemece, adli yargı dosyasına ilişkin evraklar da temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Selim Şamil KAYNAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN'un davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise Uyuşmazlığın Türk Vatandaşlığı Kanunu uygulamasından doğduğu, bu nedenle görüm ve çözümünün idari yargı yerine ait olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dosya kapsamında yapılan incelemede; 24/12/2007 doğumlu D.N. isminde bir kız çocuğu olan davacı ile eşinin, müşterek çocuklarının doğumundan sonra 1.4.2008 tarihinde evlendikleri, davacının, çocuğunun babası E.N.'den 14.7.2009 tarihinde İsviçre'de Basel mahkemesinde boşandığı, boşanma ilamının Kocaeli 2. Aile Mahkemesi kararı ile tanındığı, davacının, çocuğunu Türkiye Cumhuriyeti nüfusuna kayıt ettirmek ve nüfus cüzdanı çıkarmak için nüfus müdürlüğüne başvurması üzerine Kartal Nüfus Müdürlüğü'nce çocuğun babasının gelmesi şart koşularak, taleplerin reddedildiği, bu red işlemi üzerine davacının, çocuğu D.N.'in Türk nüfusuna kaydedilmesi ve baba aranmaksızın nüfus cüzdanının çıkarılmasına karar verilmesi istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Yine dosyada yer alan İsviçre Basel-Land Kantonu Arlesheim Bölge Mahkemesi'nin 14.7.2009 tarihli kararının incelenmesinde; esasa ilişkin olarak şu hususların hükme bağlandığı görülmektedir:

"1.Eşler tarafından 1 Nisan 2008 tarihinde Basel'de yapılan evlilik, ortak talep ile Medeni Kanununun 111. maddesi gereğince sona erecektir.

2.Eşlerin oğlu 24 Aralık 2007 doğumlu D.'in velayeti, annesine verilecektir.

3.Velayete sahip olmayan ebeveyn tarafının çocukla Şahsi münasebet hakkını düzenlemek üzere, Medeni Kanunun 315 a maddesinin 1.bendi ile karşılaştırmalı 308.maddesinin 1. ve 2. fıkrası uyarınca bir eğitim kayyımlığı kurulacak ve Reinach Vesayet Dairesi bir kayyım tayin etmekle görevlendirilecektir.

4.Boşanmanın sonuçları ile ilgili olarak eşlerin 7 Mayıs 2009 tarihinde yaptıkları ve 2 sayfalık kopyası bu karara ayrılmaz parça olarak eklenen Sözleşme, mahkemece kabul edilmiştir..."

İsviçre Basel-Land Kantonu Arlesheim Bölge Mahkemesi'nin 14.7.2009 tarihli (aynı tarihte kesinleşmiş) bu boşanma kararı Kocaeli 2.Aile Mahkemesi'nin 28.2.2013 tarih ve E:2012/666, K:2013/186 sayılı kararı ile "aynen" TENFİZ edilmiştir. Diğer bir deyişle, anılan yabancı mahkeme kararı (boşanma hükmü, müşterek çocuğun velayeti ile ilgili düzenleme) bir bütün olarak tenfiz edilmiştir.

27.11.2007 tarih ve 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'un "Tenfiz Kararı" başlıklı 50 nci maddesinin 1.fıkrasında "Yabancı Mahkemelerden hukuk davalarına ilişkin olarak verilmiş ve o devlet kanunlarına göre kesinleşmiş bulunan ilamların Türkiye'de İcra olunabilmesi için yetkili Türk Mahkemesi tarafından tenfiz kararı verilmesine bağlıdır." denilmekte; 51 nci maddesi "Tenfiz kararları hakkında görevli mahkeme Asliye Mahkemesidir." hükmünü taşımakta ve aynı Kanunun 56 ncı maddesinde "Mahkemece ilamın kısmen veya tamamen tenfizine veya istemin reddine karar verilebilir...." denilmekte ve nihayet 57 nci maddede "Tenfizine karar verilen yabancı ilamlar Türk Mahkemelerinden verilmiş ilamlar gibi icra olunur..." hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda işaret edildiği üzere, Kocaeli 2.Aile Mahkemesinin anılan tenfiz kararı kısmen değil, "tamamen tenfiz"e dair olup; yabancı mahkeme boşanma kararındaki tespitlerin (müşterek çocuğun varlığı ve ona dair velayete dair düzenlemeler) bir bütün olarak, boşanma kararıyla birlikte infaz edilmesi gerekir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun Üçüncü Bölümü Nüfus Kütüklerinin Tutulmasına İlişkin Esaslar başlıklı olup, Tescil mecburiyeti başlıklı 11.maddesinde; ''(1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan her kişi yurt içinde nüfus müdürlüğüne, yurt dışında dış temsilciliğe müracaatla kendisini nüfus kütüklerine yazdırmaya ve nüfus cüzdanı almaya mecburdur. Ergin olmayanların nüfus olaylarını yazdırıp nüfus cüzdanlarını almaya veli, vasi veya kayyımları, bunların bulunmaması halinde, çocukları yanlarında bulunduranlar ile 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun yetkili kıldığı kuruluş yetkilileri görevlidirler.

(2) Türk vatandaşlığını sonradan kazanmış olanlar da vatandaşlığı kazandıkları tarihten itibaren nüfus kütüğüne geçirilir.'' hükmü,

Tescilde dayanak belgesi zorunluluğu başlıklı 12.maddesinde; ''(1) Nüfus kütüklerine düşülen kişisel durumla

ilgili her kayıt ve açıklamanın bu Kanuna göre yetkili kılınmış görevlilerce, usûlüne ve örneğine uygun olarak düzenlenmiş belgelere dayandırılması zorunludur.

(2) Nüfus olaylarını tescil eden memurlar tarafından her işlem sonunda dayanak belgeleri aile kütüklerine işlendikten sonra imzalanır ve bir nüshası arşivlenmek üzere Genel Müdürlüğe gönderilecek olan ilgili özel kütüğe konulur.'' hükmü,

Tescil başlıklı 13.maddesinde; ''(1) Yetkili kişi ve kuruluşlarca bildirilen nüfus olaylarına ilişkin belge ve tutanaklar bu Kanun hükümlerine göre tescil edilir. Bakanlık her türlü nüfus işlemlerinde elektronik imza kullanılmasına karar vermeye yetkilidir.''hükmü,

Kaydın kapatılması ve yeniden açılması başlıklı 14.maddesinde; ''(1) Nüfus kaydının kapatılması; ölüm, gaiplik, Türk vatandaşlığının kaybı, evlenme, boşanma, evlât edinilme, soybağının düzeltilmesi veya reddi gibi olaylar nedeniyle bir kaydın üzerinde işlem yapılamaz hale getirilmesidir.

(2) Kaydın kapatılmasına ilişkin sebep ortadan kalktığında veya kaydın yeniden açılmasını gerektirecek yeni bir sebep ortaya çıktığında kayıt yeniden açılır. Kaydın açılmasından sonra kişisel durumda meydana gelmiş olan olaylar kişinin kaydına işlenir.'' hükmü,

Kayıt düzeltilmesi başlıklı 35.maddesinde; ''(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir.'' hükmü,

Nüfus davaları başlıklı 36.maddesinde; (1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır... '' hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun Nüfus ve Uluslararası Aile Cüzdanlarının Düzenlenmesi ve Dağıtılmasına ilişkin düzenlemelerin yer aldığı 41.maddesinde;

'' …

(4) Nüfus cüzdanı, yurt içinde ilçe nüfus müdürlüklerince ve yurt dışında dış temsilciliklerce kişilerin kendilerine, ergin olmayanların veli, vasi veya resmî vekillik belgesi ibraz edenler ile bu Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen, beyanla yükümlü kişilere Bakanlıkça tespit edilecek usûller çerçevesinde verilir.'' hükmü yer almaktadır.

Yukarıda işaret edilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; davacının evlilik dışı ilişkiden 24.12.2007 tarihinde yurt dışında (İsviçre'de) doğan oğlunun Türkiye'de davacı annenin nüfus kaydına bildirim yapılmadığı için işlenmediği, ancak İsviçre nüfus kayıtlarına geçirildiği, davacı ile çocuğun babasının 1.8.2008 tarihinde yine yurt dışında evlendikleri ve bu evliliğin İsviçre nüfus kayıtlarına tescil edildiği, İsviçre Mahkemesinin verdiği 14.7.2009 tarihli boşanma kararında müşterek çocuğun doğum tarihinin belirtilip velayetin davacı anneye verildiği, keza eşlerin müştereken düzenledikleri boşanmanın hukuki sonuçlarının belirlendiği sözleşmenin (protokolün) bu kararın ayrılmaz bir parçası olduğunun belirtildiği ve bu kararın aynı tarihte kesinleştiği, Kocaeli 2.Aile Mahkemesinin 28.2.2013 tarihli kararıyla anılan bu kararın 5718 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi uyarınca "tamamen tenfizine" karar verildiği, 5718 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin âmir hükmü uyarınca bu tenfiz kararının, Türk Mahkemelerinden verilmiş ilamlar gibi "bir bütün halinde" icra edilmesi gerekirken, sadece "boşanma" ile ilgili kısmın davacı annenin nüfus kaydına işlendiği ve gerekli şerhin verildiği, oysa yabancı mahkemece verilen ve Türk Mahkemesince "aynen" tenfiz edilen kararda müşterek çocukla ilgili gerekli tüm bilgilerin yer aldığı ve tenfiz kararının bir bütün halinde icra edilmesi gerekirken ve bunun doğal sonucu müşterek çocukla ilgili bilgi ve kayıtlarında annenin nüfus kaydına aynen geçirilmesi zorunluluğu mevcutken bu lazımeye uyulmadığı, dolayısıyla gerçekte "tenfiz kararının tam ve gereği gibi yerine getirilmemesi" nden ibaret bir hukuki sorunun mevcut olduğu, tenfiz ve bunun icrası ile ilgili ihtilafların ise 5718 sayılı Kanunun 57 nci ve 59 ncu maddeleri uyarınca genel adli yargının görevi kapsamına girdiği, dolayısıyla davada adli yargı yerinin görevli olduğu anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunduğundan, İstanbul 25. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 27.10.2014 gün ve E:2014/315, K:2014/356 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ: Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 25. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 27.10.2014 gün ve E:2014/315, K:2014/356 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 28.12.2015 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN